

*Орехова К. В.,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»,
kate.orekhova2010@gmail.com;
Бойко В. М.,
магістрант,
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»,
mylifethebest457@gmail.com*

ПЛАНУВАННЯ НАДХОДЖЕННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Функціонування банку являє собою складний динамічний процес. Планування надходження грошових потоків є одним із ключових процесів управління банком. В умовах посилення конкуренції і зниження прибутковості основних банківських активів перед банківськими установами банками постає проблема підвищення ефективності планування грошових потоків.

Дослідженню поняття економічної ефективності присвячено праці зарубіжних і вітчизняних учених, серед яких М. Болюх, Г. Башнянин, В. Осипов, С. Покропивний, Е. Росс, К. Фіпс, Х. Лібенштейн, С. Шефрін, Т. Хачатуров. Проблеми управління грошовими потоками банків вивчали українські вчені: І. Бланк, О. Васюренко, Л. Алексєнко, Д. Олексіч.

Метою даного дослідження є поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань і практичних навичок щодо планування надходження грошових потоків у процесі операційної діяльності.

На сьогодні не існує єдиної точки зору щодо визначення поняття «грошовий потік», особливо якщо ми порівнюємо різні підходи до трактування грошових потоків банку серед вітчизняних та зарубіжних учених-економістів.

Підводячи підсумки вивченого, виокремимо такі трактування поняття «грошовий потік». У межах першого підходу автори розуміють визначення грошового потоку як сукупність послідовно розподілених у часі платежів, які були отримані внаслідок здійснення відповідної діяльності [1].

Згідно з другим підходом, автори наголошують, що грошові потоки генеруються банком, мають фінансовий характер, тому що результатом діяльності є формування, розподіл і використання грошових ресурсів [2]. Представники третього підходу грошові потоки досліджують як процес надходження й вибуття коштів у готівковій та безготівковій формах, що обов'язково підлягає документальному оформленню [3].

Відповідно до четвертого підходу, грошові потоки асоціюються з

ліквідністю банку, щоб у результаті діяльності отримати відповідний прибуток, а також зберегти фінансову рівновагу на ринку [4].

Грошовий потік – це кошти, під якими розуміються депозитні рахунки та готівкові кошти, що одержуються банком від усіх видів діяльності, та витрачаються на забезпечення подальшої діяльності. Крім того, до розрахунків коштів можуть включатися короткострокові високоліквідні цінні папери, наприклад, державні казначейські векселі, банківські депозитні сертифікати, внески в інвестиційні фонди відкритого типу та привілейовані акції із плаваючою відсотковою ставкою [5].

Отже, проаналізувавши різні підходи до трактування поняття «грошові потоки», можемо дати таке визначення: це безперервний рух усіх грошових надходжень, а також виплат банку за певний період часу.

Для ефективного управління грошовими потоками, у першу чергу необхідно домогтися збалансованості обсягів додатного і від'ємного потоків грошових коштів, оскільки як дефіцит, так і надлишок грошових ресурсів негативно впливають на результати господарської діяльності. Дефіцитний грошовий потік знижує ліквідність і рівень платоспроможності банку, а надлишковий – призводить до втрати реальної вартості тимчасово вільних коштів. Для того, щоб досягти збалансованості грошового потоку, в банку має проводитися аналіз та визначення центрів відповідальності грошових потоків.

Центр відповідальності є структурним підрозділом банку, який повністю контролює певний напрям фінансової діяльності. В економічній літературі виокремлюють такі центри відповідальності: центр витрат, центр доходу, центр прибутку, центр інвестицій. Цілями виділення центрів відповідальності є підвищення ефективності управління підрозділами банку на основі узагальнення даних про витрати, доходи і результати діяльності кожного центру відповідальності з тим, щоб за виникаючими відхиленнями (позитивними або негативними) можна було здійснювати контроль.

В процесі виділення центрів відповідальності ПАТ КБ «ПриватБанк» виникає можливість визначення: впливу кожного підрозділу банку на підсумковий фінансовий результат; ефективності роботи конкретних підрозділів (керівників, працівників); необхідної величини фінансування для кожного підрозділу банку. Всі центри відповідальності формують та впливають на грошові потоки, створюючи або позитивний, або негативний грошовий потік. Фінансово-економічний відділ, що покликаний саме аналізувати та оптимізувати процеси грошового потоку співпрацює з відділом бухгалтерії, який уповноважений вести фінансовий облік і податкові розрахунки, а відповідно, створювати інформаційне забезпечення оптимізаційних процесів. Вона збирає, накопичує, обробляє, систематизує та передає інформацію про стан і рух грошових потоків по всіх центрах відповідальності банку на запит керівництва найвищого рівня

(голови правління), фінансового відділу, планово-економічного відділу.

З метою підвищення ефективності проведення оптимізаційних процесів управління грошовими потоками за центрами відповідальності системи фінансово-економічного і фінансового обліку було розроблено механізм взаємодії центрів відповідальності та формування грошових потоків між ними.

Запропонований підхід до побудови системи управління на основі формування інформації про грошові потоки по всіх центрах фінансової відповідальності дозволить створити систему єдиної бази даних, документації і документообороту, що спростить управління грошовими потоками та зменшить витрати на здійснення такого управління.

Планування грошових коштів стає одним із першочергових завдань, оскільки керівники банківських установ щодня стикаються з прогнозуванням і управлінням грошовими потоками. Вони вирішують, як уберегти гроші від інфляції, як забезпечити нормальну поточну діяльність, підтримати репутацію. Але, при цьому, необхідно уникати надлишкових грошей, оскільки їх можна використати для короткострокових вкладень, що в подальшому призведе до отримання додаткового доходу.

Список літератури:

1. Бузань О. А. Механізм планування активів і пасивів банку / О. А. Бузань // Фінансова політика в контексті глобальних перетворень суспільного розвитку : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (23- 24 березня 2011 р.); Національний університет ДПС України. – Ірпінь, 2011. – С. 302-304.
2. Волошин І. І. Аналіз грошових потоків комерційного банку / І.І. Волошин // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 2. – С. 46-49.
3. Дудченко В. Ю. Організаційно-методологічне забезпечення стратегічного планування в комерційному банку / В. Ю. Дудченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць; Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми, 2015. – Вип. 28. – С. 46-54.
4. Єріс Л. М. Механізм бюджетного планування в банку / Л. М. Єріс // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць; Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми, 2014. – Вип. 29. – С. 148-159.
5. Коваленко В. В. Депозитна діяльність банків України: реалії та розвиток на майбутнє / В. В. Коваленко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 4. – С. 834-837.